

الله





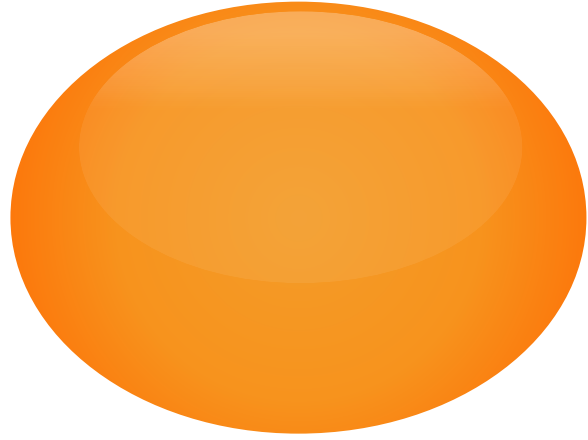
دانشگاه علوم پزشکی گیلان
بیمارستان آموزشی، پژوهشی و درمانی سوانح سوختگی ولایت رشت

خطاهای دارویی
استاندارد تجویز دارو
رهنمودهای ایمنی

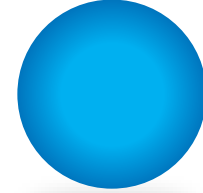
عنوان:

راحله قدیمی
کارشناس ارشد پرستاری
سوپروایزر بالینی

تاریخ: ۳۱ خرداد ۱۴۰۲



مقدمه



مقدمه

- تجویز و استفاده از دارو یکی از اقدامات رایج در امر درمان و مراقبت از بیماران محسوب می شود اما متأسفانه در بعضی موارد ممکن است بعثت بروز خطای فرآیند دارو درمانی، به جای درمان ضررهای جانی و حتی مرگ بوجود بیاید و هزینه های گزافی را برای مراکز ارائه دهنده ی خدمت به وجود آورد
- بروز خطاهای دارویی یک مسئله قدیمی و از شایع ترین حوادث موجود در حرفه کارکنان درمانی می باشد، به طوری که اولین گزارش ها در رابطه با خطاهای دارویی در سال ۱۹۴۰ مطرح گردید. به طور کلی خطاهای دارویی ۱۰ تا ۲۰ درصد از تمام رویدادهای ناگوار را شامل می شوند و از فراوان ترین رویدادهای ناگوار بیمارستانی می باشند

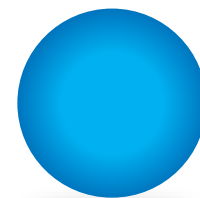
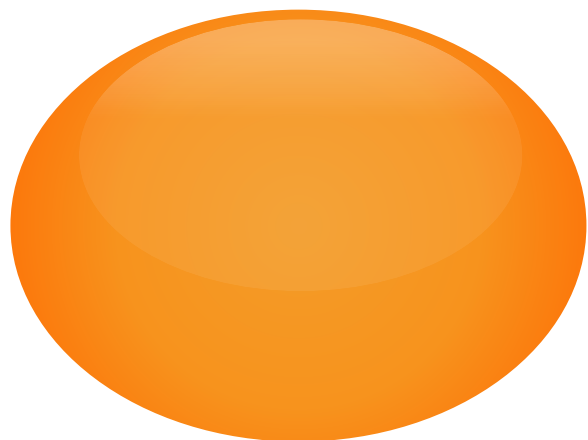
ادامه مقدمه

خطاهای دارویی هشتمین علت مرگ و میر در آمریکا هستند و به ازای هر ۱۰ بیمار بستری در بیمارستان یک بیمار دچار آسیب ناشی از خطاهای دارویی می شود

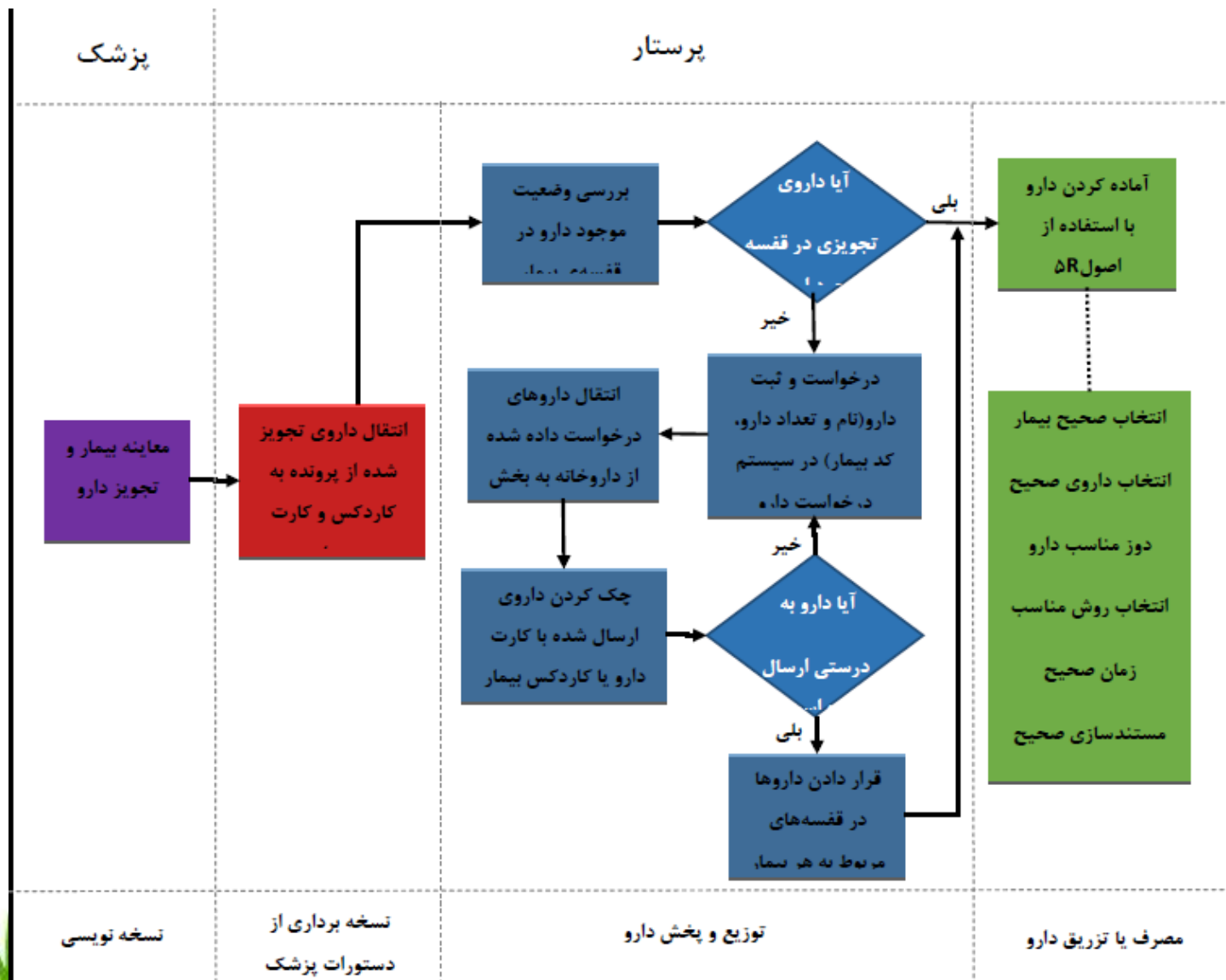
در ایران اگرچه هنوز آماری دقیقی از میزان خطا در دست نیست، کارشناسان حدس می زنند که این میزان بسیار بالا باشد و از سوی دیگر افزایش پرونده های ارجاعی شکایت مردم از پزشکان و پرستاران به سازمان نظام پزشکی و دادگاه ها نیز می تواند گواهی بر این حدس باشد.

- خطاهای دارویی بر روی بیماران، خانواده ها و کارکنان بهداشتی و سازمان بهداشت و درمان تاثیر منفی گذاشته و باعث کاهش اطمینان بیمار به کادر درمان شده و در نهایت زندگی شخصی و حرفه ای افراد تحت تاثیر قرار می گیرد و همچنین آسیب شغلی از عوارض غیر مستقیم این رخداد محسوب می شود.

فرآیند دارو درمانی



فرآیند دارودرمانی در بیمارستان



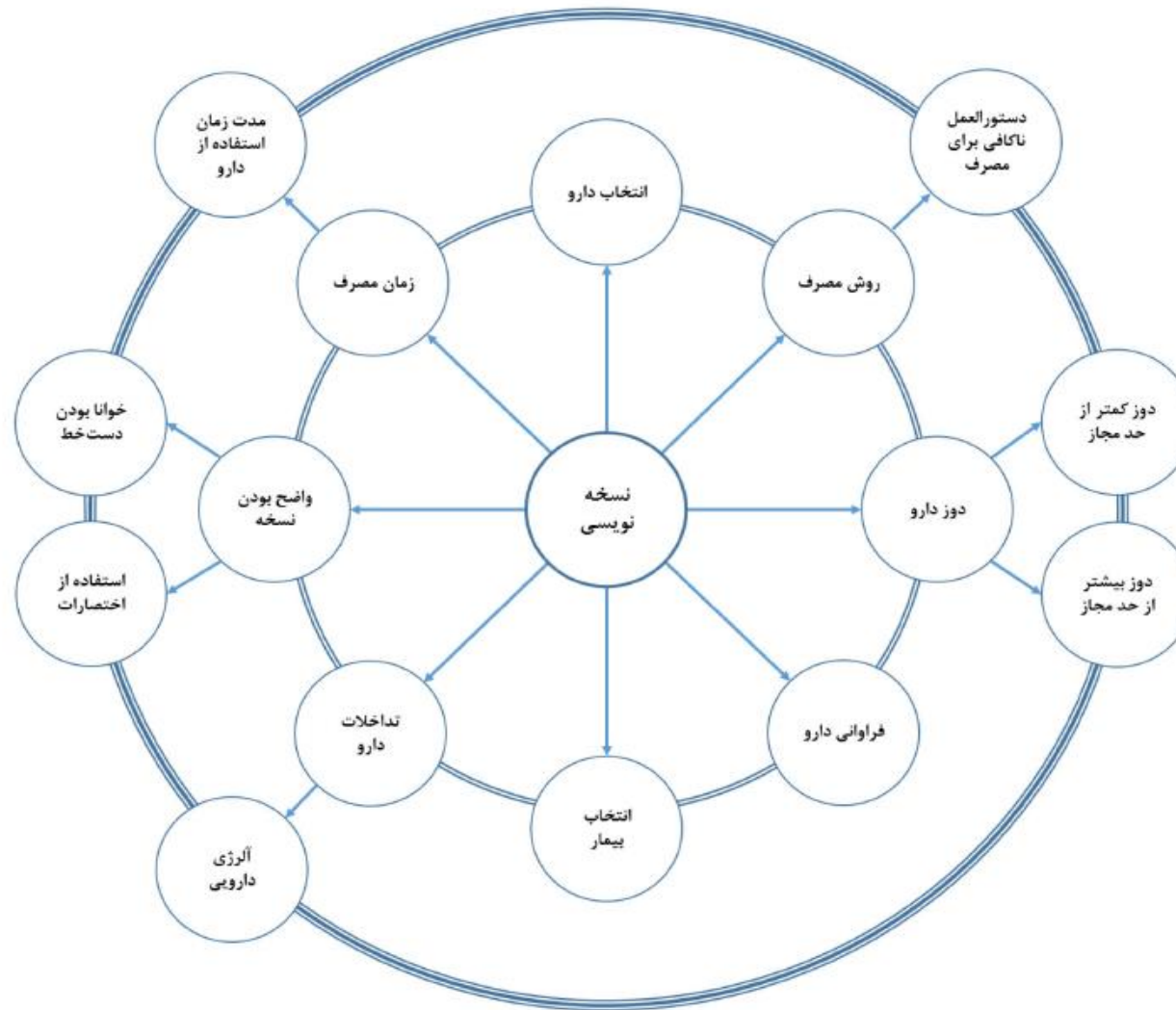
فرآیند دارودرمانی در بیمارستان

- مرحله ی نسخه نویسی
- مرحله ی نسخه برداری از دستورات پزشک
- مرحله ی توزیع و پخش دارو
- مرحله ی مصرف دارو

فرآیند دارودرمانی در بیمارستان

نسخه نویسی به عنوان اولین مرحله از فرآیند دارودهی، توسط پزشک انجام میشود. در این مرحله پس از معاینه ی بیمار توسط پزشک، داروی موردنظر برای بیمار در نسخه نوشته می شود.

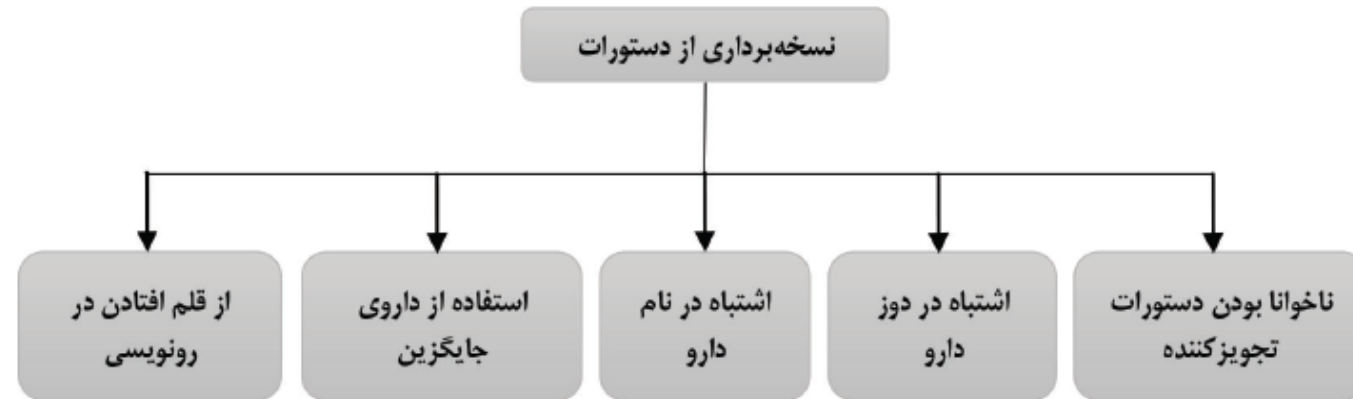
انواع خطاهای شایع در مرحله ی نسخه نویسی



مرحله نسخه برداری

- پرستار نسخه برداری از دستورات پزشک را انجام می دهد. به این ترتیب که پرستار داروهای تجویز شده برای بیمار را به کاردکس و کارت دارویی هر بیمار منتقل می کند.
- دارو دادن یکی از وظایف اصلی پرستار است که نیاز به استفاده از تکنیک و مهارت صحیح و توجه به ایمنی بیمار دارد و تقریباً ۴۰ درصد زمان کار پرستاری را به خود اختصاص می دهد. اعضای تیم پزشکی بدون در نظر گرفتن میزان مهارت و دقت ممکن است در حین مراقبت از بیماران دچار اشتباه شوند که شایان ذکر است در حرفه ی پرستاری اشتباهات دارویی جزء شایع ترین حوادث موجود است. در حقیقت این اشتباهات در بین کادر درمان از قبیل پزشکان، پرستاران و داروسازان رخ می دهد که بروز اشتباه در پرستاران بیش از سایر کارکنان می باشد

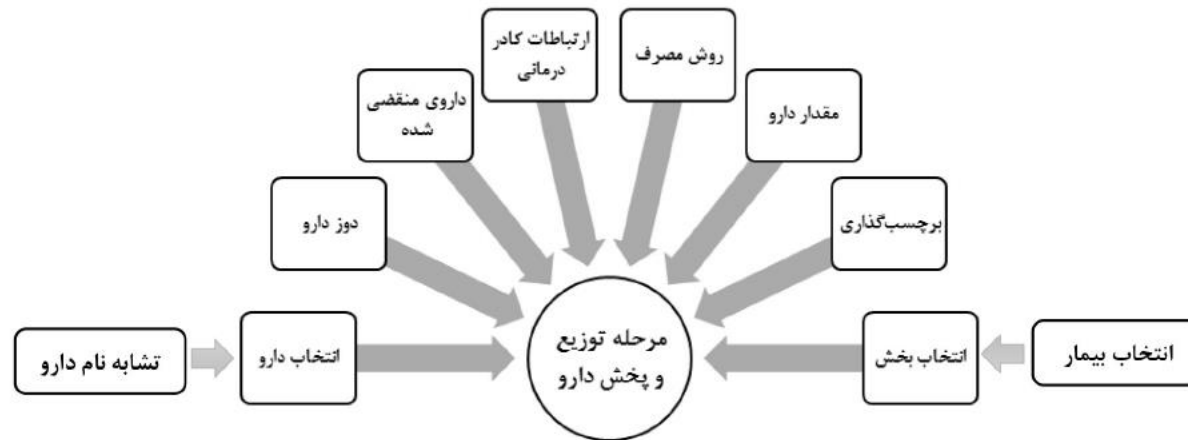
خطاهای شایع در مرحله ی نسخه برداری از دستورات



توزیع و پخش دارو

توزیع دارو به عنوان سومین مرحله از فرآیند دارودهی است توسط مسئولین داروخانه انجام می شود

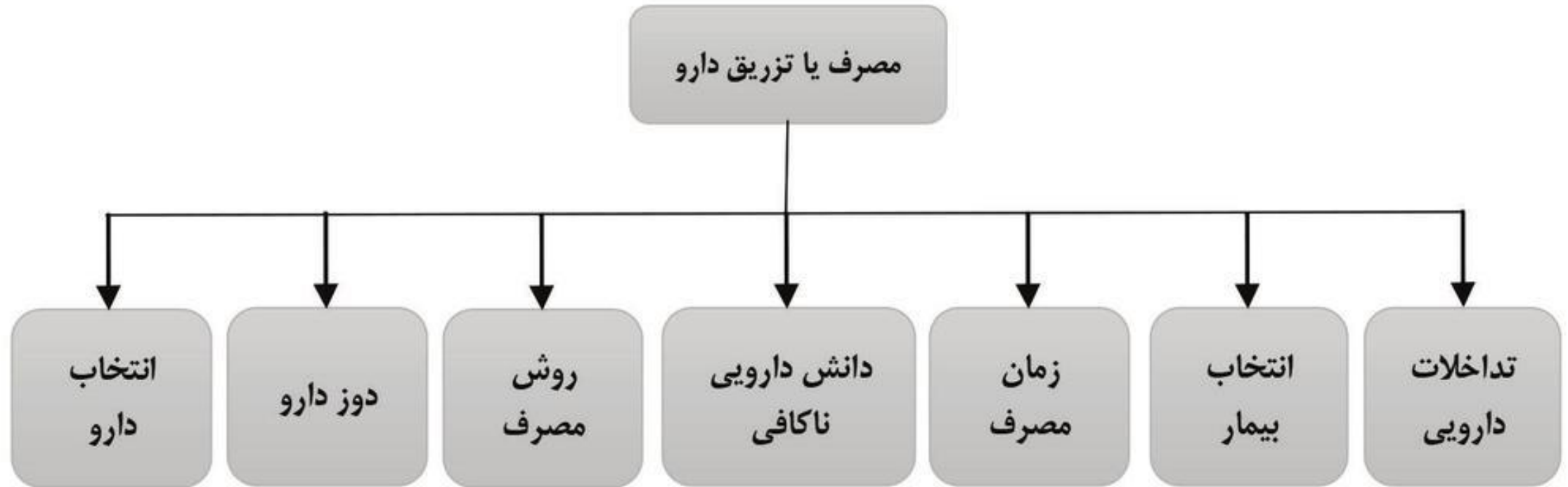
خطاهای شایع در مرحله ی توزیع و پخش دارو



مصرف دارو

پس از انتقال داروهای درخواست داده شده از داروخانه به بخش، صحت و درستی داروهای ارسالی توسط پرستار تایید شده و در قفسه های مربوطه قرار داده می شود.

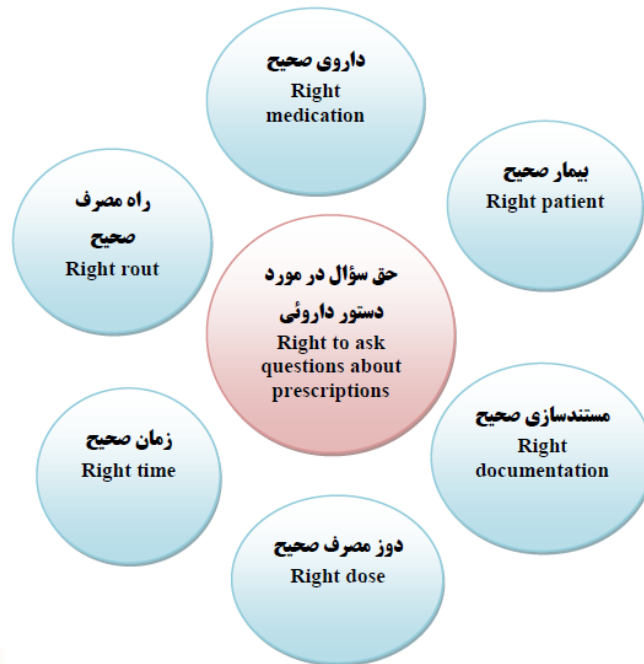
خطاهای شایع در مرحله ی مصرف دارو



مصرف دارو

اصول صحیح دارودهی بر اساس 7 Right

یکی از ۹ راه حل های ایمنی بیمار



موارد قابل توجه در دسته های دارویی

داروهای پرخطر

داروهای مشابه

داروهای بیخوابی

داروهای خود به خود متوقف شونده

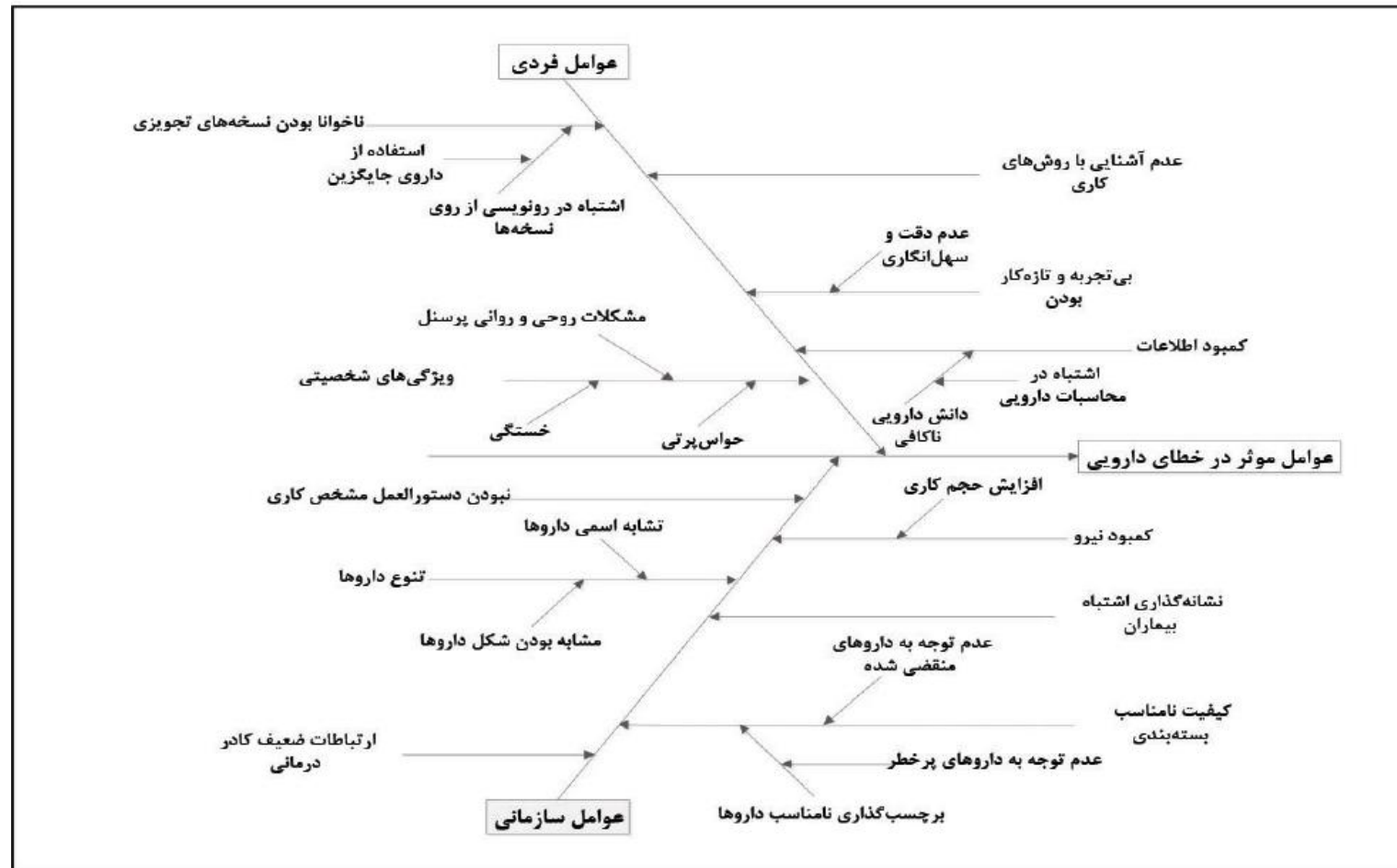
داروهای موکاپیل دوز

داروهای حیاتی

عوامل موثر در ایجاد خطاهای فرآیند دارودهی

- عدم آگاهی از مهارت های تجویز دارو
- دانش دارویی ناکافی پزشکان و پرستاران
- انطباق ضعیف داروی تجویز شده با دستورالعمل و راهنمای مصرف دارو
- عدم گزارش دهی خطاهای دارویی
- حجم کاری زیاد
- بی تجربه و تازه کار بودن کارکنان جدید
- ارتباطات نادرست بین متخصصان مراقبت های بهداشتی

طبقه بندی عوامل موثر در ایجاد خطاهای دارویی



استاندارد تجویز دارو

- هدف: تجویز صحیح دارو به منظور پیشگیری و به حداقل رساندن شدت عوارض دارویی
- گروه هدف: پرستاران و بهیاران
- معرفی پروتوکول: پروتوکول های پرستاری توافق هایی هستند که جهت سنجش فعایت ها به کار می روند و موجب تعیین انتظارات برای مراقبت های پرستاری موثر و ایمن می شوند و در جهت حفظ حقوق مددجویان و ارتقاء کیفیت خدمات پرستاری موثر می باشند
- پروتوکول دارویی در جهت تجویز صحیح دارو و به منظور پیشگیری و به حداقل رساندن شدت عوارض دارویی برای پرستاران و بهیاران تدوین شده است
- روش کار: دستورات پزشکی را از نظر صحت و کامل بودن اجزا آن شامل نام مددجو، نام دارو، دوز دارو، راه مصرف دارو و زمان آن بازنگری نمایید

رهنمودهای ایمنی در داروخانه

- الصاق برچسب زرد رنگ بر روی داروهایی با اسامی و اشکال مشابه
- الصاق برچسب قرمز رنگ بر روی داروهایی با هشدار بالا
- تفکیک الکترولیتهایی با غلظت بالا و نصب نام و دوز با فونت بالا
- نگهداری ویال KCL در سبد قرمز و جدا از سایر الکترولیتها و نصب نام و دوز با فونت بالا
- عدم استفاده از انبارش دارویی بر اساس حروف الفبا
- حضور داروساز بالینی بر مدیریت فرآیند توزیع داروها
- شناسایی داروهای با هشدار بالا (مثل ضد انعقادها، آرامبخش ها ، انسولین ، مخدر)
- به روز بودن اطلاعات و دانش کارکنان
- تشویق کارکنان به گزارش خطاهای دارویی و یا وقایع نزدیک به خطا

رهنمودهای ایمنی در بخش

- نصب الصاق برچسب قرمز رنگ بر روی داروهایی با هشدار بالا
- الصاق برچسب زرد رنگ بر روی داروهایی با اسامی و اشکال مشابه
- تفکیک الکترولیتهایی با غلظت بالا و نصب نام و دوز با فونت بالا و چک دوگانه مستقل
- نگهداری ویال KCL در سبد قرمز و جدا از سایر الکترولیتها و نصب نام و دوز با فونت بالا
- عدم استفاده از انبارش دارویی بر اساس حروف الفبا
- استفاده از روش نگارش TALL MAN LETTERING استفاده از حروف بزرگ در نوشتن نام داروهای مشابه اسمی یا ظاهری انجام شود مثلا DOPAMIN - DOBUTAMIN
- وجود کابینت توزیع خودکار دارو

ادامه رهنمودهای ایمنی در بخش

- وجود سیستم یونیت دوز
- شناسایی داروهای با هشدار بالا (مثل ضد انعقادها، آرامبخش ها ، انسولین ، مخدر)
- نسخه نویسی، نسخه برداری و برداشتن دارو بصورت کامپیوتری
- استفاده از سیستم بارکد دارویی جهت اطمینان از دادن دارو صحیح به بیمار صحیح
- استفاده از پمپ های انفوزیون هوشمند
- به روز بودن اطلاعات و دانش کارکنان
- تشویق کارکنان به گزارش خطاهای دارویی و یا وقایع نزدیک به خطا

رهنمودهای ایمنی در پرستاری

- در دسترس بودن روش صحیح دارودهی (نحوه آماده سازی، محلول سازگار و...)
- فراگیری اختصارات مربوط به دفعات تجویز دارو
- BID: two times per day
- بررسی تاریخ انقضا دارو و تجهیزات مصرفی
- حضور دو پرستار (مسئول و شاهد) در تمامی مراحل کار با داروی پر خطر)
کنترل، آماده سازی، اجرا و ثبت)
- کنترل ۳ گانه برچسب روی دارو (قبل، حین و بعد)

ادامه رهنمودهای ایمنی در پرستاری

- شناسایی صحیح بیمار
- توضیح روش کار و هدف از دادن دارو و اثرات مورد انتظار آن برای بیمار
- محاسبه دوز دارو
- رعایت اصول آسپتیک و ایمنی
- ایجاد محیطی آرام حین آماده سازی دارو
- توجه به شرایط اجرای دارو (کنترل فشار خون قبل از داروی ضد فشار)
- مرتب بودن مژرها و کارت دارویی بر روی تریالی دارو
- گذاشتن داروی خوراکی با پوشش در درون مژر
- آماده سازی داروی هر بیمار به شکل انفرادی به منظور پیشگیری از خطا

ادامه رهنمودهای ایمنی در پرستاری

- آماده سازی دارو به شکل صحیح
- محاسبه مقدار دارو، محلول مناسب، سرعت مناسب و.. برای داروی انفوزیونی
- آماده سازی داروهای تزریقی پودری حداکثر نیمساعت قبل از تزریق
- مراجعه به کتب دارویی، برچسب دارو و.. در صورت لزوم
- بلافاصله بعد از آماده سازی دارو به بالین بیمار
- توجه به تاثیر برخی از داروها بر همودینامیک

ادامه رهنمودهای ایمنی در پرستاری

- توجه به اثرات تداخلی داروها با تغذیه بیماران
- توجه به اثرات تداخلی دارو با خواب
- حضور کامل بر بالین بیمار در رابطه با داروهای خوراکی
- آموزش علائم و نشانه های عوارض دارویی به بیمار
- اجرای جداگانه داروها برای بیمار در زمان ثابت
- توجه به هشدار بیمار در مورد تفاوت دارویی

ادامه رهنمودهای ایمنی در پرستاری

- وجود برگه ثبت اجرای دارو بر تریالی دارویی
- در صورت استفاده از داروی مخدر استفاده می شود ثبت مشخصاتی از قبیل نوع، مقدار، نام بیمار، تشخیص بیمار و نام پرستار
- بررسی از نظر عوارض دارویی
- دفع پسماند دارویی به روش صحیح
- موارد امتناع بیمار از دریافت دارو ثبت گردد

- Jalalifar F, Sepehri MM. Medication process analytics, errors recognition, and contributory factors in creation of the errors. Fourth Year, Vol 4, No4, Winter 2015
- Seidi M, cheraghi F, Hasan Tehrani T. Strategies to prevent medication errors by nurses: a qualitative study. ijme. 2015; 8 (3):62-76 URL: <http://ijme.tums.ac.ir/article-1-5529-fa.html>
- کوهستانی حمیدرضا و همکاران ، راهنمای جامع و کاربردی محاسبات دارویی ، تهران ، نشر جامعه نگر ، چاپ دوم ، ۱۳۸۹
- جاویدان نژاد، مهابادی، حسن ، دفتر امور پرستاری وزارت بهداشت، محاسبات بالینی داروها ، سال ۱

